

Kulturutskottets betänkande 2023/24:KrU8

Kultur och fritid för barn och unga

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om bl.a. barns och ungas rätt till kultur och ungas levnadsvillkor.

I betänkandet finns åtta reservationer (S, V, C, MP) och fem särskilda yttranden (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	7
Kultur för barn och unga	7
Kulturskolan	9
Litteratur och läsande	11
Medie- och informationskunnighet	13
Ungas levnadsvillkor.....	15
Motioner som bereds förenklat.....	16
Reservationer	18
1. Kultur för barn och unga, punkt 1 (S, V).....	18
2. Kultur för barn och unga, punkt 1 (MP).....	19
3. Kulturskolan, punkt 2 (S)	20
4. Kulturskolan, punkt 2 (C).....	21
5. Kulturskolan, punkt 2 (MP).....	22
6. Litteratur och läsande, punkt 3 (MP).....	25
7. Medie- och informationskunnighet, punkt 4 (MP)	26
8. Ungas levnadsvillkor, punkt 5 (S)	27
Särskilda yttranden	29
1. Kulturskolan, punkt 2 (V).....	29
2. Litteratur och läsande, punkt 3 (S)	30
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (V)	30
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (C).....	30
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 6 (MP).....	31
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	32
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	32
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kultur för barn och unga

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 14 samt

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 1 (S, V)

Reservation 2 (MP)

2. Kulturskolan

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 5 och 6,

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2038 av Sanna Backeskog m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3–6 och

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (MP)

3. Litteratur och läsande

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 7–9,

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 13 och

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 39.

Reservation 6 (MP)

4. Medie- och informationskunnighet

Riksdagen avslår motion

2023/24:1522 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 7 (MP)

5. Ungas levnadsvillkor

Riksdagen avslår motion

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 32.

Reservation 8 (S)

6. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 19 mars 2024

På kulturutskottets vägnar

Amanda Lind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Amanda Lind (MP), Alexander Christiansson (SD), Lawen Redar (S), Kristina Axén Olin (M), Lars Mejern Larsson (S), Jonas Andersson (SD), Azadeh Rojhan (S), Emma Ahlström Köster (M), Runar Filper (SD), Ewa Pihl Krabbe (S), Peter Ollén (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Roland Utbult (KD), Catarina Deremar (C), Anna-Lena Hedberg (SD), Louise Thunström (S) och Joar Forssell (L).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 30 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24. Motionsyrkandena handlar om bl.a. barns och ungas möjlighet att delta i och utöva kultur samt ungas levnadsvillkor. Av dessa bereds sju motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Motionsförslag som bereds förenklat finns även i bilaga 2.

Utskottet har fått information från Unga Klara. Statssekreterare Petra Noreback, Socialdepartementet, har informerat om frågor som rör unga inom ramen för EU:s arbete. Vidare har utskottet gjort ett studiebesök på Läsfrämjarinstitutet i Södertälje.

Bakgrund

Mål för kulturpolitiken

De nationella kulturpolitiska målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145). För att uppnå målen ska kulturpolitiken bl.a. särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Mål för de statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan

Det övergripande målet ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312).

Mål för ungdomspolitiken

Målet för alla statliga beslut och insatser som rör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

EU:s kompetens inom ungdomsområdet

Artikel 165 i fördraget om Europeiska unionen anger att unionen ska agera för att uppmuntra en utveckling inom ungdoms- och ungdomsledarutbyten och för att uppmuntra ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv.

Utskottets överväganden

Kultur för barn och unga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barns och ungas rätt till kultur med hänvisning till bl.a. pågående insatser.

Jämför reservation 1 (S, V) och 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 4 begärs att frågan om hur barn och unga ska garanteras tillgång till kultur, scenkonst och eget skapande ska ses över. Enligt motionärerna har alla barn och unga, oavsett var i landet de bor, rätt till de upplevelser och den personliga utveckling som ryms i det egna skapandet och den professionella kulturen.

I kommittémotion 2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1 framhålls vikten av att stärka barns och ungas tillgång till kultur. I samma motion yrkande 14 anförs att Unga Klara ska värnas.

Bakgrund

För att värna och stärka barns och ungas tillgång till fritidsaktiviteter har regeringen aviserat att det ska införas ett fritidskort. Fritidskortet ska ge barn och unga i åldrarna 8–16 år ökad tillgång till idrott, kultur, friluftsliv och annat föreningsliv. Det ska innehålla ett värde som kan användas som betalning för fritidsaktiviteter inom t.ex. idrottsrörelsen, friluftsförbund och organisationer inom civilsamhället och kulturområdet. Avsikten är att beloppets storlek ska ha en differentierad utformning för att särskilt stötta barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll att ta del av fritidsaktiviteter. Barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så att fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga. Regeringen gav i april 2023 E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2024. Vidare har Försäkringskassan i uppdrag att upprätta och förbereda förvaltning av ett register över godkända utförare av fritidsaktiviteter som kan omfattas av fritidskortet. Avsikten är att fritidskortet ska införas under 2025.

Regeringen utsåg i december 2023 en kommitté med uppdrag att ansvara för att ta fram en svensk kulturkanon (dir. 2023:180). Syftet är att göra svensk kultur tillgänglig för fler. En svensk kulturkanon ska vara ett levande och användbart verktyg för bildning, gemenskap och inkludering. I direktiven

anförs bl.a. att det är av särskild vikt att barn och unga får möjlighet att ta del av det som den svenska kulturskatten har att erbjuda. Samtidigt bör den uppmuntra till fördjupning och förkovran genom hela livet. En svensk kulturkanon behöver därför enligt direktiven vara relevant och tillgänglig för både barn och vuxna. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2025.

Statliga myndigheter, bl.a. museimyndigheterna, samt teatrar och bibliotek runt om i landet gör omfattande insatser riktade mot barn och unga. Samtliga museimyndigheter ska enligt respektive instruktion ha fri entré för alla utställningar för barn och unga under 19 år. Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska teatern AB ska enligt respektive riktlinjebeslut för 2024 nå en så stor publik som möjligt och rikta sig till såväl vuxna som barn och unga. Riksteatern ska enligt riktlinjebeslut för 2024 särskilt verka för att öka intresset för scenkonst hos bl.a. barn och unga. Unga Klara är utsedd till nationell scen för barn och unga. Statligt bidrag till Unga Klara fördelas inom anslaget 2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner. För 2024 uppgår bidraget till ca 15,7 miljoner kronor. Inom ramen för anslaget 1:3 Skapande skola fördelas drygt 177 miljoner kronor. Anslaget syftar till att stärka kultur i skolan och ska användas för barns och ungas rätt till kultur.

Enligt sändningstillstånden 2020–2025 för public service-företagen, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, ska bolagen erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla bl.a. kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka betydelsen av att det finns förutsättningar för barn och unga i hela landet att ta del av kultur i olika former samt att skapa och utöva kultur. Genom att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande kan barn och unga behålla och utveckla sin kreativitet och sitt självständiga tänkande. Kulturintresse och kulturvanor grundläggs ofta i barndomen.

Att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur är en viktig kulturpolitisk prioritering. Detta kommer till uttryck i bl.a. olika utrednings- och myndighetsuppdrag samt riktlinjer för institutioner och bolag. Det pågår omfattande arbete med kulturverksamheter för barn och unga på bl.a. museer, teatrar och bibliotek runt om i landet. Det fritidskort som planeras införas under 2025 kan komma att spela en viktig roll.

Utskottet finner i dagsläget inte skäl till tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena och avstyrker därför motionerna 2023/24:2447 (MP) yrkandena 1 och 14 samt 2023/24:2686 (S) yrkande 4.

Kulturskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om den kommunala kulturskolan.

Jämför reservation 3 (S), 4 (C) och 5 (MP) samt särskilt yttrande 1 (V).

Motionerna

Catarina Deremar m.fl. (C) lyfter i kommittémotion 2023/24:2483 yrkande 5 fram vikten av att ge fler barn och unga tillgång till kulturskoleverksamhet. Det har stor betydelse både för den enskilda individen och för samhället i stort och för att bredda rekryteringen till det professionella musiklivet och annan kulturverksamhet.

I kommittémotion 2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3 framförs att det är viktigt med en kulturskola på likvärdiga villkor. Det innebär att alla barn, oavsett socioekonomisk bakgrund och regional hemvist, ska ha bra tillgång till kulturskola. I samma motion yrkande 4 anförs att det finns behov av att införa ett lagstadgat krav på att erbjuda kulturskolor i syfte att säkra ökad kvalitet och breddat utbud i kulturskolan. Vidare pekar motionärerna i yrkande 5 på behovet av fortsatta insatser för att främja kulturskolan. Det nationella stödet bör stärkas och permanentas och riktlinjerna för stödet bör ses över. Enligt motionärerna är det också viktigt att skapa bättre förutsättningar för kulturskolan att erbjuda sina elever möjlighet att satsa på sitt skapande (yrkande 6).

I motion 2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkande 5 anförs att kommunerna ska erbjuda avgiftsfri kulturskola. I samma motion yrkande 6 föreslås att kulturskolan ska bredda sitt utbud av instrument- och ensemblekurser samt pedagogiska metoder och genrer.

Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) menar i motion 2023/24:1975 yrkande 1 att ett ökat nationellt engagemang i kulturskolan bör övervägas. I samma motion yrkande 2 anförs att åtgärder som tryggar alla barns rika och jämlika möjligheter att delta i kulturskolan bör övervägas. Motionärerna pekar bl.a. på att situationen när det gäller kulturskolan ser olika ut i olika kommuner. Sanna Backeskog m.fl. (S) anser i motion 2023/24:2038 yrkande 1 att det finns behov av att överväga åtgärder för att säkerställa en mer tillgänglig och jämlik kulturskola i alla landets kommuner. Enligt motionärerna bör det vidare övervägas vilka insatser som kan göras för att minska hindret för barns och ungas deltagande i kulturskolans verksamhet (yrkande 2).

Bakgrund

Som framgår ovan ska det övergripande målet för stöd till den kommunala kulturskolan vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312).

Enligt förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd ska det finnas ett kulturskolecentrum inom myndigheten som samordnar och stödjer den kommunala kulturskolan, identifierar utvecklingsbehov, samverkar med aktörer på området samt samlar och sprider statistik, kunskap och forskning. Kulturskolecentrum samlar in och sprider kunskap i form av statistik, utredningar, forskning och lärande exempel. Statens kulturråd fördelar vidare bidrag till kulturskolan inom ramen för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Bidraget uppgår 2024 till 100 miljoner kronor (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:KrU1, rskr. 2023/24:79). Regeringen har aviserat att anslaget kommer att uppgå till 100 miljoner kronor även för 2025 och 2026. Syftet med statsbidraget är att främja den kommunala kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttryckssätt. Syftet är också att främja den kommunala kulturskolans möjligheter att erbjuda såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, förordningen (2019:470) om statsbidrag till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet. Statsbidrag får lämnas till en kommun som bedriver kulturskoleverksamhet bl.a. för att bredda och utveckla kulturskolans utbud, erbjuda elever möjligheter till fördjupad undervisning, genomföra särskilda insatser för att nå nya målgrupper, genomföra särskilda insatser för barn och unga med funktionsnedsättning och genomföra satsningar för att stärka kulturskoleverksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar eller i glesbygd. Statsbidrag får även lämnas till en kommun som till följd av att den har vidtagit kvalitetshöjande åtgärder i verksamheten har en hög elevavgift och ser ett behov av att sänka avgiften.

Statens kulturråds rapport Kulturskolan i siffror, sammanfattning av statistik 2022 (oktober 2023) visar att kulturskola finns i 286 av landets 290 kommuner. Antalet deltagare är ca 200 000 barn och unga. Musik, i form av enskild undervisning, undervisning i mindre grupp och i orkester/kör eller motsvarande, är det vanligaste ämnet i kulturskolan. Därefter följer dans, teater/drama, bild/form och film/animation som de vanligaste ämnena. Av de svarande kommunerna erbjöd 83 procent någon form av riktad verksamhet till en specifik målgrupp. Vanligast var att ordna sådan verksamhet till barn och unga med funktionsnedsättning (53 procent), riktade kurser till barn och unga på landsbygden (45 procent), till socioekonomiskt utsatta barn (41 procent) och kurser till nyinvandrade (19 procent). I rapporten framkommer det att kulturskolorna har utvecklat sitt arbete i riktning mot att bredda deltagandet.

Andelen kommuner som erbjuder öppen verksamhet, där barn och unga oftast kan delta utan att föranmäla sig, ökar. Enligt rapporten har det även blivit vanligare att erbjuda kostnadsfri kulturskola.

Utskottets ställningstagande

Kulturskolan är en unik mötesplats för barn och unga och bidrar till att skapa möjlighet till kulturutövande och till att utveckla skapande förmågor. Kulturskolan är en kommunal angelägenhet som i huvudsak finansieras av kommunerna, som också utformar och bestämmer inriktning på verksamheten. Utskottet noterar att det finns kulturskolor i nästan samtliga av landets kommuner samt att andelen kommuner som erbjuder öppen verksamhet, där barn och unga oftast kan delta utan att föranmäla sig, ökar samt att det har blivit vanligare att erbjuda kostnadsfri kulturskola.

Utskottet ser positivt på att det statliga bidraget till den kommunala kulturskolan har förlängts. Det är en viktig satsning för att främja tillgång till och deltagande i kulturlivet. Staten bidrar vidare genom bl.a. det arbete som bedrivs inom ramen för Kulturskolecentrum. Utskottet finner inte skäl till tillkännagivanden i enlighet med motionsyrkandena och avstyrker motionerna 2023/24:1488 (S) yrkandena 5 och 6, 2023/24:1975 (S) yrkandena 1 och 2, 2023/24:2038 (S) yrkandena 1 och 2, 2023/24:2447 (MP) yrkandena 3–6 och 2023/24:2483 (C) yrkande 5.

Litteratur och läsande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om litteratur och läsande med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservation 6 (MP) och särskilt yttrande 2 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2447 yrkande 7 lyfter Amanda Lind m.fl. (MP) fram behovet av fler läsfrämjande insatser. Läsförmågan är helt avgörande för möjligheten att orientera sig i samhället. Det är nyckeln till lärande, arbete och utveckling genom hela livet. I samma motion yrkande 8 framhålls att det finns behov av att ge långsiktiga förutsättningar för läsrorelsen i hela landet. Vidare anförs att det är viktigt att stötta folkbiblioteken (yrkande 9).

Camilla Hansén m.fl. (MP) lyfter i kommittémotion 2023/24:2451 yrkande 13 fram betydelsen av att fortsätta att prioritera barns, ungas och familjers läsning. Att kunna tillgodogöra sig texter är en grundpelare för deltagande i samhället och samhällsdebatten.

I kommittémotion 2023/24:2664 yrkande 39 framhåller Janine Alm Ericson m.fl. (MP) att det är viktigt att arbetet med tidiga läsinsatser för små barn och

föräldrar fortsätter. Att alla unga har en stark läsförmåga är en helt avgörande demokratifråga.

Bakgrund

Enligt förordningen (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd ska det vid myndigheten finnas ett läsråd som är ett rådgivande organ med uppgift att vara en drivande och samordnande aktör inom det läsfrämjande arbetet i Sverige. Läsrådet ska särskilt samla och samordna aktörer och insatser inom kultur, skola, myndigheter, civilsamhälle, folkbildning, bokhandel, förlag och andra delar av näringslivet samt ansvara för kunskapsinsamling, följa relevant forskning och identifiera utvecklingsbehov inom det läsfrämjande arbetet.

Den nationella satsningen Bokstart, som påbörjades 2014, syftar till att stimulera språkutveckling hos barn och riktar sig till vårdnadshavare och vuxna i små barns närhet. Bokstart bygger på samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola, som alla har ett uppdrag att arbeta med små barns (0–3 år) språkutveckling. Statens kulturråd har i uppdrag att fortsatt utveckla Bokstart till att bl.a. nå fler regioner och satsningen ska som tidigare vara kopplad till barnhälsovård och förskolan. Vid genomförande av uppdragen ska Statens kulturråd inhämta kunskaper och erfarenheter från Statens skolverk, Socialstyrelsen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Uppdraget ska redovisas senast den 22 februari 2025. Inom ramen för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter ska minst 20 miljoner kronor användas för en förstärkning av Bokstart. Därutöver ska minst 15 miljoner kronor användas för det läsfrämjande arbetet inom samma anslag.

Enligt 8 § bibliotekslagen (2013:801) ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bl.a. genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. Regeringen beslutade i februari 2024 om inriktning på ett nytt stöd till folkbiblioteken. För 2024–2026 avsätts 40 miljoner kronor för insatser på folkbibliotekens läsfrämjande arbete för barn och unga. Bidraget fördelas inom anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

Statens kulturråd ska tillsammans med Statens skolverk ta fram läslistor med olika typer av litteratur, bl.a. svenska och internationella skönlitterära klassiker. Läslistorna ska vara uppdelade utifrån skolform och fungera som ett stöd för förskollärare och lärare i skolväsendet när de ska välja litteratur för sin undervisning. Myndigheterna ska i arbetet med uppdraget inhämta kunskaper och erfarenheter från Läsrådet och från en fristående referensgrupp som består av personer med såväl litterär som utbildningspedagogisk kompetens. En delredovisning med utkast till läslistor ska göras senast den 4 juni 2024. Delredovisningen ska innehålla ett utkast till läslistor. Uppdraget ska redovisas senast den 4 december 2024. Denna redovisning ska innehålla färdiga läslistor. Uppdraget ska därefter, vid behov, redovisas årligen med

uppdaterade läslistor. Denna redovisning ska ske med start 2025, senast den 16 december.

I 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) föreskrivs att eleverna i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Kulturminister Parisa Liljestrand och skolminister Lotta Edholm har i mars 2024 samlat ett råd av representanter för civilsamhället, akademien och näringslivet för att bidra till att förverkliga regeringens mål: att Sverige ska vara ett läsande land.¹ Rådets huvudsyfte är att samla representanter för civilsamhället, akademien och näringslivet, som genom att mobilisera egna resurser, strukturer och nätverk kan genomföra aktiviteter och insatser som främjar läsande och skrivande i hela befolkningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill betona vikten av att ge alla barn och unga likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser. Läsningen har stor betydelse för utbildning, privatliv, arbetsliv och samhällsliv. God läsförmåga är grund för barns och ungas kunskapsutveckling och möjlighet att ta del av och påverka det samhälle vi lever i. Det är därför viktigt att stärka barns och ungas läsförmåga och läslust redan från tidig ålder, bl.a. med hjälp av vuxna förebilder. Utskottet noterar att en rad olika insatser genomförs på området och att särskilda medel avsätts för läsfrämjande arbete. Biblioteken har en viktig roll för att främja läsning och väcka intresse för litteratur. Utskottet välkomnar den satsning på folkbibliotekens läsfrämjande arbete som nyligen presenterades.

Mot bakgrund av pågående arbete avstyrker utskottet motionerna 2023/24:2447 (MP) yrkandena 7–9, 2023/24:2451 (MP) yrkande 13 och 2023/24:2664 (MP) yrkande 39.

Medie- och informationskunnighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om medie- och informationskunnighet om AI.

Jämför reservation 7 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:1522 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3 anförs att utvecklingen av artificiell intelligens (AI) innebär och kommer att innebära enorma förändringar och utmaningar. Förståelsen för hur AI fungerar behöver

¹ Pressmeddelande Regeringskansliet den 13 mars 2024.

utvecklas och att arbetet med stärkt medie- och informationskunnighet avseende AI måste intensifieras.

Bakgrund

Begreppet medie- och informationskunnighet (MIK), som lanserades av Unesco 2011, omfattar kunskaper som är nödvändiga för att kunna ta till sig tillförlitlig information, bilda åsikter och göra sin röst hörd. Svenska Unescorådet har inom ramen för sin verksamhet bidragit till att sprida kunskap om MIK. I Strategin för Svenska Unescorådets verksamhet i Sverige 2023–2026 anföras att nya behov och utmaningar har uppkommit i det snabbt förändrade digitala landskapet, såsom artificiell intelligens (AI). Enligt strategin ska Unescorådet under strategiperioden bidra till en större förståelse för vikten av att kunna tolka och bedöma trovärdigheten och relevansen i information. Unescorådet avser bl.a. att sprida kunskap om etik och AI till relevanta aktörer och främja samverkan mellan dessa i Sverige.

Mediemyndigheten har i uppgift att verka för medie- och informationskunnighet och samordna det nationella arbetet.² Myndigheten koordinerar det nationella nätverket MIK Sverige och kartlägger det MIK-främjande arbete som genomförs i Sverige. Inom ramen för verksamheten följer myndigheten det arbete som genomförs för att stärka befolkningens medie- och informationskunnighet av bl.a. andra myndigheter, skolväsendet, biblioteken samt folkbildningen. Myndigheten förvaltar vidare MIK Sveriges kunskapsbank, en plattform för delning av kunskap och resurser inom medie- och informationskunnighet. Myndigheten koordinerar vidare Nätverket MIK Sverige som genom samverkan ska utveckla kunskap, stärka kvaliteten och effektivisera arbetet inom MIK-området och därigenom stärka medie- och informationskunnigheten hos alla i Sverige. I nätverket ingår bl.a. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor, Statens skolverk, Svenska Unescorådet och Folkbildningsrådet.

Regeringen beslutade den 14 mars 2024 att ge Mediemyndigheten i uppdrag att genomföra en nationell satsning för stärkt medie- och informationskunnighet i en tid av artificiell intelligens och desinformation. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2026.

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att tillsammans med Mediemyndigheten inhämta och sammanställa kunskap om sambanden mellan hälsoeffekter och digital medieanvändning bland barn och unga. Uppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas bedömning att utvecklingen av AI innebär och kommer att innebära förändringar och utmaningar. Användningen av AI

² Den 1 januari 2024 inordnades Statens medieråd i Mediemyndigheten.

påverkar oss alla. Det är viktigt med källkritik, dvs. att tolka och bedöma trovärdigheten och relevansen i information. Som framgår ovan arbetar Svenska Unescorådet och Mediemyndigheten med frågor som gäller MIK och AI.

Utskottet är i dagsläget inte berett att föreslå ett tillkännagivande i enlighet med motionsyrkandet men kommer att följa frågan. Motion 2023/24:1522 (MP) yrkande 3 avstyrks.

Ungas levnadsvillkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ungas levnadsvillkor.
Jämför reservation 8 (S).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 32 yrkas att regeringen utvecklar förslag för att stärka ungdomars levnadsvillkor. Motionärerna anför att det är viktigt i en levande och jämlik demokrati att alla unga har de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för att aktivt kunna föra sin talan och delta i demokratins processer. Det är också viktigt att unga har förutsättningar att organisera sig.

Bakgrund

Enligt förordningen (2018:1425) med instruktion för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällefrågor har myndigheten bl.a. till uppgift att utifrån ungdomars olika förutsättningar och levnadsvillkor bidra till att ungdomar etablerar sig i arbets- och samhällslivet samt verka för att ungdomar har meningsfulla och utvecklande fritidsaktiviteter. Myndigheten jobbar bl.a. för att underlätta för unga att delta i demokratin. Bland annat samarbetar myndigheten med sex kommuner och en region för att tillsammans öka ungas kunskap om lokal demokrati. Myndigheten har vidare fått ett särskilt uppdrag om att stärka ungas deltagande och delaktighet i demokratin. Myndigheten ska inom ramen för uppdraget fortsätta arbetet med att ta fram och sprida modeller för hur kommuner kan arbeta strategiskt, sektorsövergripande och långsiktigt med att stärka ungas deltagande och delaktighet i demokratin. I uppdraget ska ett särskilt fokus läggas på unga med sämre förutsättningar att delta och vara delaktiga i demokratin. Uppdraget ska redovisas senast den 22 mars 2024. I samband med val till Europaparlamentet ska myndigheten följa upp och utvärdera ett skolval riktat mot gymnasieelever och elever i grundskolans årskurs 7–9. Myndigheten fördelar vidare bidrag till bl.a. barn- och ungdomsorganisationer inom ramen för anslaget 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet. Syftet med bidraget är att stödja barns och

ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Innevarande år uppgår anslaget till totalt ca 291 miljoner kronor.

En utredare fick i oktober 2023 i uppdrag att utreda hur en ordning för ett offentligt erkännande av ungas engagemang och insatser i civilsamhället kan utformas. Bakgrunden till uppdraget är enligt regeringen att ungas ideella arbete inom civilsamhället är viktigt och många gånger fungerar som en demokratiskola samt att föreningslivet ger unga möjlighet att skapa och utöka sociala och professionella nätverk.³ Andelen unga som är medlemmar i föreningar har dock minskat under de senaste decennierna och det finns även utmaningar med att få unga att ta på sig ledarskaps- och förtroendeuppdrag. I utredares uppdrag ingår bl.a. att föreslå hur ordning för offentligt erkännande kan genomföras så att urvalet av personer sker på ett transparent sätt samt att föreslå lämplig aktör på nationell nivå för att övergripande ansvara för administration av systemet. Utredaren ska även undersöka om och i så fall hur förutsättningarna för de utbildnings- och mentorskapsprogram eller liknande som finns inom civilsamhället kan främjas för att stärka möjligheterna för unga att ta eller utvecklas i sina ideella ledaruppdrag. Uppdraget ska redovisas senast den 9 augusti 2024.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av att barn och unga får möjlighet till inflytande och delaktighet och att de uppmuntras att ta aktiv del i det demokratiska livet och samhällsdebatten. Utskottet noterar att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har uppgifter och uppdrag på området samt att ett uppdrag har lämnats för att utreda hur en ordning för offentligt erkännande av ungas engagemang och insatser i civilsamhället kan utformas. Utskottet finner mot den bakgrunden inte skäl till ett tillkännagivande i enlighet med motion 2023/24:2686 (S) yrkande 32 som avstyrks.

Motioner som bereds förenklad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som har beretts i förenklad ordning.

Jämför särskilt yttrande 3 (V), 4 (C) och 5 (MP).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare under valperioden berett motionsyrkanden som rör samma eller i huvudsak samma frågor som yrkandena i bilaga 2. Detta har

³ Pressträff med socialminister Jakob Forssmed den 10 oktober 2023.

gjorts i betänkande 2022/23:KrU3. Riksdagen avslog motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet avstyrker därför yrkandena.

Reservationer

1. Kultur för barn och unga, punkt 1 (S, V)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S), Vasiliki Tsouplaki (V) och Louise Thunström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 4,

bifaller delvis motion

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår motion

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 14.

Ställningstagande

Alla barn och unga, oavsett var i landet de bor, har rätt till de upplevelser och den personliga utveckling som ryms i det egna skapandet och den professionella kulturen. Den öppnar dörrar och vidgar vyer. Den ifrågasätter och den stärker oss som människor. Tillgången till scenkonst och eget skapande för barn och unga är ojämnt fördelad. I vissa skolor och kommuner finns det redan ett föredömligt arbete för att garantera barns och ungas tillgång till skapande och kulturupplevelser, inte sällan kopplat till de statliga medlen för Skapande skola. Samtidigt finns det elever som sällan eller aldrig under sin skoltid kommer i kontakt med dessa upplevelser. Här har skolan en viktig roll att spela när det kommer till att låta barn uppleva professionell scenkonst under sin uppväxttid.

En nationell kulturgaranti med en modell för hur alla barn och unga i Sverige garanteras att kontinuerligt få uppleva professionell scenkonst och eget skapande under sin skoltid skulle ge alla barn bättre möjligheter att ta del av det svenska kulturlivet och den gemenskap som finns i att dela kulturella upplevelser. Här kan det finnas inspiration att hämta från den norska modellen ”Den kulturelle skolesekken”. Vi vill även betona vikten av tillgång till scenkonstupplevelser för barn och unga via skolan; frågan bör utredas på nationell nivå. I dag finns det ingen samlad nationell uppföljande statistik över vilka barn som får ta del av scenkonstupplevelser och andra kulturupplevelser i skolan. Skolan är en plats som har möjlighet att utjämna kulturella orättvisor. Kulturpolitiken bör använda sig av denna möjlighet i arbetet för att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur. Skolverkets läroplan slår också

fast att kulturupplevelser ska vara en del av lärandet. Det kan noteras att gymnasieelever sällan inkluderas i målgruppen som får ta del av scenkonstupplevelser, trots att merparten av dem är under 18 år. Både Norge och Danmark har skapat välfungerande system för distribution och uppföljning. Sverige bör därför utveckla möjligheten att följa upp barns och ungas tillgång till scenkonstupplevelser. Regeringen bör se över frågan om hur barn och unga ska garanteras tillgång till kultur, scenkonst och eget skapande.

2. Kultur för barn och unga, punkt 1 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 1 och 14 samt
bifaller delvis motion
2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Kulturen och konsten är fundamentala för oss människor. Kulturen sätter färg, ton och form på vår tillvaro och gör att vi förstår oss själva, livet och vår värld bättre. Med kulturen växer vi som människor. Men det finns en klyfta i ungas tillgång till kultur. En del barn har ett rikt estetiskt liv, med gott om estetiska verksamheter i skolan, skolbibliotek och tillgång till kulturskola, medan andra har det betydligt sämre. Detta förvärrades under pandemin. Barn och unga i familjer med lägre socioekonomisk status och i redan utsatta miljöer löper större risk än andra att drabbas negativt av pandemins kort- och långsiktiga effekter. Vi vet sedan tidigare att barn och ungas kulturupplevelser i hög utsträckning påverkas av socioekonomisk bakgrund. I en rapport från Assitej drar organisationen slutsatsen att tillgången till scenkonstupplevelser för barn och unga i skolan är mycket ojämlig och att skolan är den plats som har möjlighet att utjämna sådana orättvisor.

Det får vara slut på fluffigt prat om ungas rätt till kultur – det måste till konkreta reformer! Politiken måste gå från ord till handling. Och det måste få kosta – en investering i våra ungas estetiska skapande ger mångfalt tillbaka i form av barn som får växa och utvecklas genom eget skapande, större välmående, bättre skolgång och ett samhälle där konsten och kulturen är mer närvarande. Det tjänar vi alla på. Barns och ungas jämlika tillgång till kultur måste prioriteras. Det är självklart att satsningar på kultur för barn och unga är en förutsättning för att demokratin ska stärkas och att samhället ska må bra.

Det behövs en offensiv reformagenda för alla barns tillgång och rätt till kultur – i skolan och på fritiden.

Det är viktigt att värna Unga Klara som är Sveriges nationalscen för barn och unga. Regeringen bör tydligt ställa sig bakom vikten av scenkonst av högsta kvalitet och betona Unga Klaras vikt för barn- och ungdomskulturen i Sverige. Vi behöver mer konst och kreativitet i samhället – inte mindre. Detta gäller särskilt unga, som i sin start i livet behöver få pröva på konst och kultur i olika former och få möjlighet att utveckla sitt eget skapande. Estetiken ger unga en positiv bas för hela livet och skapar en stimulerande ram att möta livets utmaningar med.

Vad som ovan anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

3. Kulturskolan, punkt 2 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Louise Thunström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 1 och

2023/24:2038 av Sanna Backeskog m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

bifaller delvis motionerna

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 2,

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3 och 5 samt

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 5 och

avslår motionerna

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 5 och 6 samt

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Alla människor har rätt till kultur och bildning. Här har kulturskolan en otroligt viktig roll i att ge barn och unga möjlighet till kulturutövande. Kulturskolan finns i dag i många kommuner, såväl i storstaden som i lands- och glesbygd. Därför är den av särskild vikt när vi pratar kultur och fritid för barn och unga i hela Sverige. Den måste vara tillgänglig på jämlika villkor i hela landet för alla oavsett bakgrund. Det är också i överensstämmelse med vår ambition att bryta segregationen och öka delaktigheten i samhället. Den kommunala kulturskolan är fantastisk! Den öppnar dörrar och vidgar vyer. Den lyfter människor och den utvecklar. Den är en viktig verksamhet, både för den

enskilda eleven och dennes utveckling, men faktiskt också för Sveriges ställning som en stark musikexportnation. Kulturskolan är ett kommunalt ansvar, men vi menar att den också är en nationell angelägenhet.

I dag är det tydligt att deltagandet i kulturskolan är ojämnt. Det framgår av en rapport som tagits fram av riksdagens utredningstjänst att 81 procent av eleverna i kulturskolan har minst en förälder med eftergymnasial utbildning. Det ska jämföras med siffran för riket som helhet vilken är 60 procent. Vidare kan vi konstatera att kulturskolan finns med ett rikt utbud och bra förutsättningar i många delar av landet, medan det i andra kommuner inte finns någon kulturskola alls. På några ställen är verksamheten privatiserad. I vissa kommuner tas det ut höga avgifter, i andra är både undervisning och instrumenthyra avgiftsfritt. Vi socialdemokrater införde ett statligt utvecklingsbidrag till kulturskolan, för att kunna arbeta ännu mer med att nå nya elevgrupper. Bidraget fördelades av Statens kulturråd som bl.a. prioriterat att stärka verksamhet i glesbygd samt i områden med socioekonomiska utmaningar. Det behövs en medveten och långsiktig politik som skapar förutsättningar för att kulturen ska bli en naturlig del av barns och ungas vardag. Kulturskolan spelar en viktig roll i det arbetet. Den ger barn och unga möjlighet att utforska sin kreativitet och att utvecklas. Att möjliggöra tillgång till en kulturskola för barn i alla Sveriges kommuner är en fråga om jämlikhet. Därför bör staten prioritera åtgärder för en mer tillgänglig och jämlik kulturskola i alla landets kommuner och också se över vilka insatser som kan göras för att minska hindret för barn och ungas deltagande i kulturskolans verksamhet.

Vad som ovan anförs bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

4. Kulturskolan, punkt 2 (C)

av Catarina Deremar (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 5,

bifaller delvis motionerna

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 2,

2023/24:2038 av Sanna Backeskog m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3 och 5 samt

avslår motionerna

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 5 och 6,

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 1 och
2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

I de allra flesta kommuner finns kulturskolor som erbjuder utbildning inom olika ämnen även om tyngdpunkten ofta ligger inom musiken. Kulturskolan är en kommunal verksamhet som kan erbjuda en verksamhet som är utformad utifrån de lokala förutsättningarna. Det är väldigt värdefullt att denna verksamhet finns, och många barn och unga trivs och utvecklas där. Det finns dock mycket mer att göra för att nå ut bredare så att fler kan få chansen att ta del av verksamheten. Det har stor betydelse både för den enskilda individen och för samhället i stort och för att bredda rekryteringen till det professionella musiklivet och annan kulturverksamhet. Statligt stöd har bidragit till detta, men i grunden ligger ansvaret på kommunerna. Staten har däremot en viktig uppgift när det gäller att utbilda lärare till kulturskolan

Vad som ovan anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

5. Kulturskolan, punkt 2 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 3–6,
bifaller delvis motionerna

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 2,

2023/24:2038 av Sanna Backeskog m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 5 och
avslår motionerna

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S) yrkandena 5
och 6 samt

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S) yrkande 1.

Ställningstagande

Varje vecka går tiotusentals barn och unga till den kommunala musikskolan och får möjlighet att stå på scen, lära sig spela ett instrument eller ägna sig åt dans, teater eller annan sorts kultur. Utöver att utveckla barn och ungas estetiska förmågor, bidrar utövandet av kultur till intellektuell och social utveckling. Det har visat sig att deltagande i kulturskolans verksamhet starkt

korrelerar med framgångar i den vanliga skolans undervisning. Ungas möjlighet att utöva kultur är också bra för psykisk och fysisk hälsa och välbefinnande. Att möjliggöra en tillgänglig kulturskola för barn i alla Sveriges kommuner är en fråga om jämlikhet och demokrati. Den ökade kulturella och konstnärliga bildning som kulturskolan bidrar till är en tillgång för samhället som helhet och för varje enskild elev som får upptäcka och utveckla sina skapande förmågor. Sedan FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) blev svensk lag, kan det också argumenteras för att Sverige är skyldiga att främja, uppmuntra och tillhandahålla kulturell verksamhet i enlighet med artikel 31 i konventionen.

Det är självklart att den nationella politiken ska bidra till att främja kulturskolans verksamhet. Kulturskolan, som i många kommuner bär upp det lokala kulturlivet genom sin verksamhet, måste få stöd för att kunna fortsätta lägga grunden för hela Sveriges kulturliv. Inte sällan tillskrivs kulturskolan en avgörande roll för att det framgångsrika svenska musikundret har kunnat växa fram. Om vi på allvar värnar detta musikunder och dess betydelse för såväl enskilda som samhället i stort, är det dags att vi på allvar ger den kommunala kulturskolan mer stöd. Det är extra angeläget i dessa tider av inflation, lågkonjunktur och otillräcklig uppräkningsbidrag från regeringens sida.

Jag vill se en kulturskola på likvärdiga villkor. Det betyder att alla barn, oavsett socioekonomisk bakgrund och regional hemvist, ska ha bra tillgång till kulturskola. Det ska också vara rimliga avgifter på undervisningen. Den nationella kulturstrategin ska innehålla överblick och utvärdering av kulturskolan och därmed utgöra en utgångspunkt för arbetet med att säkerställa en likvärdig kulturskola, öppen för alla. Kulturen fyller en viktig funktion för möten och utbyten mellan olika grupper i samhället. Därför är kulturskolan viktig för att främja ett öppet och inkluderande samhälle. Det finns dock en klyfta i ungas tillgång till kultur. En del barn har ett rikt estetiskt liv, med gott om estetiska verksamheter i skolan, skolbibliotek och tillgång till kulturskola, medan andra har det betydligt sämre. Detta förvärrades under pandemin. Barn och unga i familjer med lägre socioekonomisk status och i redan utsatta miljöer löper större risk än andra att drabbas negativt av pandemins kort- och långsiktiga effekter. Vi vet sedan tidigare att barn och ungas kulturupplevelser i hög utsträckning påverkas av socioekonomisk bakgrund. Den nationella kulturskolepolitiken bör därför även fortsättningsvis ha alla barns tillgång till kulturskola som ett viktigt fokus.

Det är viktigt med ett långsiktigt och förutsägbart skydd av den kommunala kulturskolan. Det bör inrättas en kulturskolelag för att säkra ökad kvalitet och breddat utbud i kulturskolan. Med en lagreglerad kulturskola skulle den vinna status som skolform och tillgängliggöras för fler barn. En ramlag, i likhet med bibliotekslagen, skulle kunna tydliggöra ett antal grundläggande krav som möjliggör nationell likvärdighet och utveckling men som låter kommunerna vara fria att utforma verksamheten med utgångspunkt i lokala förhållanden. En reglering skulle också kunna fastslå övergripande mål för kulturskolan, frågan om skolplikt och deltagande i kulturskoleverksamhet samt ett tak för

deltagaravgifter. Även behörighetsregler för lärarna skulle kunna formuleras, vilket skulle göra att musikhögskolorna åter kan ge utbildningar till musiklärare i instrument och ensemble, vilket i sin tur skulle öka tillgången på utbildade musiklärare även i grund- och gymnasieskolan. Med andra ord kan en lagstadgad kulturskola bidra till att skapa mer attraktiva tjänster, men också skapa en bättre arbetssituation för kulturskolelärarna. Samverkan mellan kommuner skulle också kunna utvecklas. I dagsläget skyddas kommunernas kulturskoleverksamhet inte av någon nationell reglering eller lagstiftning, vilket gör att den kan prioriteras bort om exempelvis kommunens ekonomi är svag. Detta utgör ett uppenbart hot mot kommunernas kulturskoleverksamhet som redan står inför en rad utmaningar, bl.a. på grund av utmaningar i att rekrytera behöriga lärare och svårigheten att nå nya grupper. Budgeten för 2024, med kraftigt minskade anslag till kulturskolan, kommer ytterligare att försvåra situationen för Sveriges kulturskolor. I övriga Norden finns lagstadgade krav på att erbjuda kulturskolor, och med detta krav följer ett statligt stöd. Bara i Sverige saknas en sådan statlig reglering. I och med att kulturskolan har stor betydelse inte bara för enskilda barn och unga, utan också för bildningen i samhället, utgör kulturskolans verksamhet en nationell angelägenhet. Att lagstadga kulturskolan bör därför prioriteras.

Miljöpartiet har alltid prioriterat ungas kultur. I regering införde vi ett nationellt mål för den kommunala kulturskolan i syfte att tydliggöra de stora värden som finns i kulturskolan, vilka staten genom sina insatser kan bidra till att bevara och utveckla. Det nationella målet syftar bl.a. till att skapa bättre förutsättningar för den kommunala kulturskolan att nå fler barn och unga. Vidare inrättades ett nationellt kulturskolecentrum, det satsades på utbildning av kulturskolelärare samt inrättades ett nationellt kulturskolestöd som huvudsakligen legat på 100 miljoner kronor per år men som höjdes till 200 miljoner kronor 2021–2022. Med den förstärkningen kunde kulturskolan bredda och fördjupa sitt utbud och därmed få möjlighet att nå fler unga. Mellan 60 och 70 procent av kulturskolorna menade att elevantalet ökade med hjälp av stödet, där bl.a. uppsökande verksamhet är en vanlig metod för kulturskolorna att nå nya målgrupper. Till exempel kunde kulturskolorna locka fler elever från områden med inget eller lågt deltagande i kulturskolorna, barn med funktionsnedsättningar, nyanlända och tonåringar. Nu finns en rad statliga åtgärder med syftet att stötta kommunerna i deras kulturskoleverksamhet. Men reformen har inte varit utan motstånd – när Moderaterna och Kristdemokraterna med stöd av Sverigedemokraterna fick bestämma statens budget inför 2019 tog de bort statens hela stöd till kulturskolorna. I budgeten för 2023 valde regeringen att inte förlänga kulturskolebidraget på den högre nivån och detsamma gäller för 2024. Detta viktiga och uppskattade stöd behöver i stället förstärkas och permanentas för bättre långsiktiga förutsättningar för landets kulturskolor. Det krävs fortsatta insatser för att främja kulturskolan. Det krävs utökade initiativ för att nå nya grupper som kanske inte annars skulle söka sig till kulturskolan samt satsningar på verksamheter i glesbygd. Även talangutveckling och samverkan mellan flera

kommuner är områden som kan utvecklas ytterligare. Efter pandemin och nu när vi går in i en lågkonjunktur där kommunernas ekonomi förutses bli svårare, är det av största vikt med en offensiv nationell kulturskolepolitik. Politiken måste stödja alla barns möjlighet att både upptäcka och utveckla sin kreativitet och se till att kulturskolan verkligen ska finnas för alla barn, i hela landet. Som ett nästa steg vill vi stärka och permanenta det nationella stödet till kulturskolan samt se över riktlinjerna för stödet så att det utformas på bästa sätt för att mer långsiktigt kunna stötta landets kulturskoleverksamhet. Att permanenta stödet var också ett förslag som utredningen Från kris till kraft – Återstart för kulturen (SOU 2021:77) presenterade förra året. Utredningen ansåg även att regeringen borde tillsätta en utredning för att undersöka hur statliga insatser kan främja en jämlik tillgång till kulturskoleverksamhet i hela landet. På grund av de hinder som idag finns för utbytet mellan skolan och kulturskolan, föreslog utredningen också att Skolverket ges i uppdrag att främja samarbete mellan skolväsendet och kulturaktörer.

Ytterligare en viktig funktion som kulturskolan har är att utgöra en språngbräda och utvecklingstrappa för alla de barn och unga som vill satsa mer på sitt skapande och kan tänka sig en professionell framtid inom kulturområdet. Kulturskolan är, tillsammans med de estetiska programmen på gymnasiet och folkbildningens kursverksamhet, fundamental för möjligheten att senare söka till högre kulturutbildning. Kulturskolan måste ges förutsättningar både att klara av sitt bredduppdrag, att nå alla barn och unga, och att kunna ge talanger och de som vill satsa på sitt instrument, sin sång, sitt skådespelande eller sitt filmskapande goda förutsättningar för det. Exempelvis har regional samverkan möjliggjort olika typer av spetsverksamhet. Detta bör regeringen uppmärksamma och se över om det går att främja ytterligare genom nationella insatser.

Vad som ovan anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

6. Litteratur och läsande, punkt 3 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkandena 7–9,

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP) yrkande 13 och

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

Vi har en längre tid kunnat följa hur ungas läsande minskat och hur barns läsförmåga blivit allt sämre. Det är djupt oroväckande. Läsförmågan är helt avgörande för möjligheten att orientera sig i samhället. Den är nyckeln till lärande och bildning, den stimulerar fantasin och ger möjlighet till nya perspektiv och världar. En väl utvecklad läsförmåga är den viktigaste basfärdigheten för att leva i vårt samhälle. Att kunna tillgodogöra sig texter är en grundpelare för deltagande i samhället och samhällsdebatten. Läsningsens betydelse för vår demokrati och för vår framtid kan därför inte överskattas. Att alla unga ska ha en stark läsförmåga är en helt avgörande demokratifråga. Det har visat sig att pojkar läser mindre än flickor och därmed ökar risken att halka efter i såväl studieresultat som möjlighet att aktivt delta i samhällsdebatten.

Miljöpartiet har bidragit till arbetet med att öka läsförmågan bl.a. genom ökade läsfrämjande insatser i skolan och utredningen om bemannade skolbibliotek. Biblioteksväsendet har utvecklats och fått mera resurser samtidigt som satsningar som Hela Sverige läser med barnen och Bokstart har startats och utvecklats. Ett läsråd har inrättats. För ett fortsatt arbete för ökad läsförmåga krävs att ambitionerna skruvas upp ytterligare. Skolan och biblioteken har en nyckelroll. Läsfrämjande insatser ska utvecklas både inom ramen för skolan och inom kulturområdet. Inom kulturpolitiken handlar det bl.a. om att ge Statens kulturråd möjlighet att utveckla sitt arbete, stötta läsrörelsen för långsiktiga insatser i hela landet, behålla Läsfrämjandelyftet, främja insatser i socioekonomiskt utsatta områden (exempelvis genom Läsfrämjandeinstitutet), stötta folkbiblioteken så att de kan finnas närvarande i skolan och i hela landet nära människor samt värna folkbildningen i hela landet.

Lärare, bibliotekarier, föreningar och föräldrar har ansträngt sig för att vända trenden med att unga läser allt mindre och vi har kunnat se positiva tecken. Under 2021 ökade läsningen av tryckta böcker med sex procentenheter inom gruppen 16–29-åringar jämfört med året innan. Det är glädjande, men vi har långt kvar till dess att vi kan tala om att vi har lyckats. En negativ signal i samma undersökning är att andelen föräldrar som läser högt för sina barn minskar. Under 2022 ökade den dagliga läsningen hos ungdomar jämfört med 2020, och har inte minskat i någon åldersgrupp.

Vad som ovan anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

7. Medie- och informationskunnighet, punkt 4 (MP)

av Amanda Lind (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:1522 av Amanda Lind m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

AI, artificiell intelligens, har utvecklats snabbt de senaste åren. Nya webbtjänster, som Chat GPT, ger en ännu större tillgänglighet till AI-tekniken. Detta innebär och kommer att innebära enorma förändringar och utmaningar. Texter, bilder och musik skapade av AI går ofta inte att skilja från mänskligt skapade verk, och utvecklingen lär fortsätta. Dessutom finns det stora pengar inom detta område.

Förståelsen för hur AI fungerar behöver utvecklas. Falsa foton, desinformation och fördomar riskerar att reproduceras. Mer kunskap behövs och det bör ske inom ramen för det samlade medie- och informationskunnighetsarbetet (MIK).

Vad som ovan har anförts bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

8. Ungas levnadsvillkor, punkt 5 (S)

av Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Louise Thunström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 32.

Ställningstagande

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Ungas inflytande och delaktighet är en central del av ungdomspolitik. I en levande och jämlik demokrati är det viktigt att alla unga har de kunskaper, verktyg och förmågor som krävs för att aktivt kunna föra sin talan och delta i demokratins processer. Det är också viktigt att unga har förutsättningar att organisera sig. Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer bidrar till det på ett betydelsefullt sätt.

I juni 2022 tillsatte den socialdemokratiska regeringen en utredning om en öppen fritidsverksamhet för ungdomar. Syftet var att utreda frågan om att erbjuda barn och unga en meningsfull fritid och därmed agera

brottsförebyggande. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 december 2023. Utredningen lades ned i december 2022. Vi hade sett fram mot utredningens förslag.

Vi anser att regeringen bör utveckla förslag för att stärka ungdomars levnadsvillkor.

Särskilda yttranden

1. Kulturskolan, punkt 2 (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Vänsterpartiet har inte med något yrkande om kulturskolorna i år men hade en rejäl satsning i vår budgetmotion för 2024. Det är en verksamhet som är viktig för att barn ska få utveckla sin kreativitet. I många kommuner bedriver man både frivilliga kurser och uppdragsverksamhet i skolorna. Många yrkesverksamma konstnärer och musiker har börjat sin bana i kulturskolan. Numera har nästan alla kommuner en musikskola eller kulturskola. Efter att Vänsterpartiet och dåvarande regeringen under mandatperioden 2014–2018 införde ett statsbidrag för att öka tillgängligheten tog ett antal kulturskolor bort sina avgifter. Många fick in fler elever och förbättrade undervisningen för elever med funktionsnedsättning. Det var ett framgångsrikt arbete men fortfarande återstår mycket jobb för att bryta den sociala snedrekryteringen. Enligt Statens kulturråds senaste sammanställning för 2022 är elever med förälder med eftergymnasial utbildning och högre inkomster överrepresenterade. Knappt 19 procent av deltagarna i kulturskolan hade utländsk bakgrund, jämfört med drygt 27 procent för befolkningen som helhet. Särskilt inom musiken är det tydligt att det är främst barn med högutbildade föräldrar med egen musikalisk bakgrund som fortsätter att musicera upp i tonåren. Under pandemin höjdes det nationella stödet från 100 miljoner till 200 miljoner och vi ser att det är den nivån som behövs för att kommunerna ska kunna fortsätta med sitt utvecklingsarbete och t ex nå fler barn från socioekonomiskt svaga områden.

Det är ett litet antal mindre kommuner som fortfarande inte erbjuder barnen kulturskola. Här tror vi att den regionala nivån skulle kunna spela en positiv roll för erfarenhetsutbyte, utvecklingsstöd, möjlighet för barnen att ta del av ett större utbud över kommungränserna, gemensamma fortbildningar för personal, lägeraktiviteter och spetskurser för eleverna. Vi tycker det vore intressant att titta närmare på om en regional kulturskoleverksamhet skulle kunna vara en del av kultursamverkansmodellen och genom en kombination av statliga, regionala och kommunala resurser stötta kulturskolan att växla upp sin verksamhet.

Enligt statistiken från Kulturskolecentrum uppger tre fjärdedelar av kommunerna att de har kö. Staten bör därför se till att det blir fler platser på utbildningarna till kulturskolepedagog så att fler barn kan erbjudas plats. En annan tröskel för många familjer är avgifterna. Det är upp till varje kommun att själva sätta sin avgift men jag är glad att det idag är runt 30 kommuner som helt tagit bort sin avgift. En del i Vänsterpartiets budget innebär ekonomiskt stöd till de kommuner som vill inför avgiftsfri kulturskola.

2. Litteratur och läsande, punkt 3 (S)

Lawen Redar (S), Lars Mejern Larsson (S), Azadeh Rojhan (S), Ewa Pihl Krabbe (S) och Louise Thunström (S) anför:

Läsningen är ytterst en fråga om delaktighet i samhället, en demokrati- och rättighetsfråga. Det behövs en nationell samling för att se till att barn och ungdomar återerövrar språket och litteraturen. Språket är en förutsättning för att få en utbildning, ett arbete och goda livschanser. Det visar all forskning. Detsamma gäller för läsningen.

Det behövs en mångfald av åtgärder för att stimulera läsningen. Skolan är en av de viktigaste aktörerna för att stimulera läsningen men det är också dags att rikta uppmärksamhet till föräldrar och deras möjlighet och ansvar för att stödja den unge. Det kan ske via olika förebyggande insatser för att stödja och kompensera i familjerna.

Mödravårdscentraler och barnavårdscentraler är viktiga aktörer för att tillsammans med folkbiblioteken informera och vägleda föräldrar, både mammor och pappor, om vikten av barns språkutveckling genom högläsning och läsning för och med barnen. Pappors roll för att stimulera läsningen bör särskilt uppmärksammas, eftersom man vet genom forskning att det har stor betydelse.

Bemannade skolbibliotek välkomnas naturligtvis och kommer att vara viktigt men ytterligare satsningar, som det finns goda exempel av runt om i vårt land, är också nödvändiga. Fritidshemmen borde också uppmärksammas mer i det förebyggande arbetet, där finns många goda exempel att hämta. Ett nationellt läsfokusår borde införas och samverkan med ideella krafter som t.ex. Läs rörelsen behöver intensifieras. Det skulle behövas en nationell samling för läsfrämjande insatser som inriktar sig på förebyggande arbete som fortsätter under hela skoltiden.

3. Motioner som bereds förenklad, punkt 6 (V)

Vasiliki Tsouplaki (V) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i partimotion som finns i bilaga 2. När det gäller det förslaget hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande fråga i betänkande 2022/23:KrU3. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 6 (C)

Catarina Deremar (C) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotion som finns i bilaga 2. När det gäller det förslaget hänvisar jag till det senaste ställningstagandet som gjorts av företrädare för mitt parti i

motsvarande fråga i betänkande 2022/23:KrU3. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 6 (MP)

Amanda Lind (MP) anför:

Utskottet har efter förenklad motionsberedning avstyrkt förslag i kommittémotion som finns i bilaga 2. När det gäller dessa förslag hänvisar jag till de senaste ställningstaganden som gjorts av företrädare för mitt parti i motsvarande frågor i betänkande 2022/23:KrU3. Jag vidhåller de synpunkter som förts fram men avstår från att ge uttryck för dem i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:272 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör uttala sin uppfattning att tillkännagivandet av mottagare av litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (Alma) ska ske i Vimmerby och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:988 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda vilka förutsättningar som redan finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för att varje skola ska kunna ha en kulturpedagog knuten till sig och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1161 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att se över frågan om hur en statlig fond ska kunna inrättas från vilken barnfamiljer kan söka pengar till en semestervecka på landet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1488 av Mirja Räihä och Per-Arne Håkansson (båda S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska erbjuda avgiftsfri kulturskola och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kulturskolan bör bredda sitt utbud av instrument- och ensemblekurser, pedagogiska metoder och genrer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1522 av Amanda Lind m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med stärkt medie- och informationskunnighet avseende AI måste intensifieras och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1801 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en Astrid Lindgren-dag då författarens gärning uppmärksammas på ett särskilt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1975 av Linus Sköld och Ida Karkiainen (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett ökat nationellt engagemang i kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder som tryggar alla barns rika och jämlika möjligheter att delta i kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2038 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga åtgärder för att säkerställa en mer tillgänglig och jämlik kulturskola i alla landets kommuner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda vilka insatser som kan göras för att minska hindret för barn och ungas deltagande i kulturskolans verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2447 av Amanda Lind m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka barns och ungas tillgång till kultur under hela uppväxten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en skolkulturutredning i syfte att säkra alla barns jämlika tillgång till kulturupplevelser och eget skapande i skolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en likvärdig kulturskola för alla barn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstadga kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det statliga stödet till kulturskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för kulturskolan att erbjuda sina elever möjlighet att satsa på sitt skapande och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om läsfremjande insatser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge långsiktiga förutsättningar för läsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stötta folkbiblioteken och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den nationella statistiken över barns och ungas scenkonstupplevelser och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna Unga Klara och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2451 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta prioritera barns, ungas och familjers läsning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2483 av Catarina Deremar m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kultur i skolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler barn och unga tillgång till kulturskoleverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra fler läsförbättrande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2686 av Lawen Redar m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barns och ungas tillgång till kultur, scenkonst och eget skapande och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ungdomspolitik och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
6. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:272	Gudrun Brunegård (KD)	
2023/24:988	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	8
2023/24:1161	Staffan Eklöf (SD)	
2023/24:1801	Gudrun Brunegård (KD)	
2023/24:2447	Amanda Lind m.fl. (MP)	2 och 12
2023/24:2483	Catarina Deremar m.fl. (C)	4